

**REALISATIE RUIMTE VOOR DE RIVIER PROJECT
MUNNIKENLAND**

De laatste Buitenpolderfolder...

*De **Combinatie Van Oord - GMB** gaat het project verlaten nu de werkzaamheden in het kader van Ruimte voor de Rivier project Munnikenland zijn afgerond.*

Beste lezer,

Dit is de laatste Buitenpolderfolder van Combinatie Van Oord – GMB. De werkzaamheden zijn afgerond en de teamleden van onze combinatie zijn/gaan naar een ander project. Wij hebben met veel plezier op dit mooie stukje Nederland gewerkt en kijken met goede herinneringen terug op een mooi resultaat.

Wij bedanken u voor uw getoonde belangstelling in onze Buitenpolderfolder en wij wensen u veel plezier in de “nieuwe” Brakelse Benedenwaarden en buitenpolder het Munnikenland.

Teamleden van Combinatie Van Oord – GMB

Veranderingen...

Er is een hoop verandert in het gebied van de Brakelse Benedenwaarden en polder Het Munnikenland. Er is een dijk afgegraven, een nieuwe dijk aangelegd, rietmoeras aangelegd, terpen zijn weer zichtbaar in het gebied, er zijn fietspaden en struipaden aangelegd en er is een nieuwe toegangsweg naar Slot Loevestein. Wij hebben voor u op een rij gezet wat ontgraven, aangelegd en verplaatst is. Bij de objecten hebben we (lucht)foto's toegevoegd ter verduidelijking.

Ontgraven geulen

Vanuit de geulen in de Brakelse Benedenwaarden is 2.500.000 m3 bodemmateriaal ontgraven, zijnde klei grond en zand. Het grootste deel van dit materiaal is gebruikt voor de aanleg van de Wakkere Dijk, kleinere hoeveelheden zijn o.a. verkocht naar andere projecten en zijn gebruikt voor andere werkzaamheden binnen het project.

Afgraven Deltadijk

De voormalige primaire waterkering Deltadijk is afgegraven, parallel aan de Waal is een oeverwal achtergebleven. Aan de zijde van Brakel is de 'kop' van de Deltadijk nog zichtbaar. Op dit deel is basaltan aangebracht en een trap die aansluit op het struipad over de oeverwal.

Aan de zijde van de Maas is de Deltadijk ook nog zichtbaar en heeft als bestemming hoogwatervluchtplaats gekregen. Deze vluchtplaats kan door klein wild gebruikt worden om te vluchten voor het hoge water.

Door beide uiteinden in stand te houden blijft de loop van de voormalige Deltadijk zichtbaar binnen het gebied.

Wakkere Dijk

Deze bijzondere en unieke dijk heeft meerdere functies. Uiteraard is de Wakkere Dijk in eerste instantie aangelegd als nieuwe primaire waterkering. Deze dijk is hoger en breder dan de voormalige Deltadijk en geeft hiermee een langere en betere hoogwaterveiligheid voor het achterliggende gebied.

De dijk is zodanig ingericht dat recreanten optimaal van de Wakkere Dijk gebruik kunnen maken. Over de gehele lengte is een fietspad aangelegd met een afrit naar de Blinde Steeg waarmee de verbinding van Brakel richting Slot Loevestein weer is hersteld. Op 2 locaties, te weten t.h.v. de Blinde Steeg en t.h.v. de Schouwendijk, zijn op het buitentalud van de dijk tribunes aangelegd. Op de tribunes is het

heerlijk vertoeven en kan er genoten worden van het prachtige uitzicht over de Munnikenlandse Kom (Rietmoeras) en over de geulen in de Brakelse Benedenwaarden. Op het binnentalud van de Wakkere Dijk zijn een 100-tal (6 verschillende soorten) bomen geplant, waarmee de groenwaarde opgewaardeerd is en het aanzicht vanaf het fietspad verbeterd is. Naast waterveiligheid en recreatie heeft de dijk nog een functie; die van hoogwatervluchtplaats. Bij hoog water is de Wakkere Dijk zo ingericht dat deze geschikt is voor het loslopend vee.

Schouwendijk

Het eerste gedeelte van de Schouwendijk (vanaf de N322) is verbreed, de wegbreedte sluit aan op de nieuwe toegangsweg via de Maaskade naar Slot Loevestein. Het tweede gedeelte van de Schouwendijk, wat voorheen de toegangsweg naar Slot Loevestein was, is ingericht als fietspad en afgesloten met klappalen zodat autoverkeer hier geen toegang heeft.

Maaskade

Over de Maaskade is een nieuwe toegangsweg aangelegd richting Slot Loevestein. Deze nieuwe weg voldoet aan de eisen van de huidige tijd en geeft Slot Loevestein een betere bereikbaarheid. Doordat deze nieuwe toegangsweg hoger ligt dan de voormalige toegangsweg via de Schouwendijk, zal Slot Loevestein langer bereikbaar blijven bij een verhoogde waterstand.

In- en uitlaatwerk

Ter hoogte van de waarden voor Slot Loevestein is in de Maaskade een in- en uitlaatwerk aangelegd. Hiermee kan de beheerder het peil in de Munnikenlandse Kom beheren en geeft het de mogelijkheid overtollig water vanuit de Kom af te voeren naar de Maas.

Kano aanlegplaats

Aan de maaszijde langs de Maaskade, ongeveer ter hoogte van Terp Munnikenhof, is een kano aanlegplaats aangelegd. Deze is ongeveer op dezelfde wijze aangelegd als de tribunes op de Wakkere Dijk. Op deze locatie kan de kano te water gelaten worden en/of uit het water gehaald worden. Daarnaast is deze locatie uitermate geschikt als vislocatie.

Terpen

Er zijn binnen het projectgebied een aantal terpen aangelegd en ingericht, een en ander ter versterking van de cultuurhistorische waarde. Op de terpen worden informatieborden geplaatst, hiermee wordt de historie van de betreffende terp kenbaar gemaakt. Via struinpaden, toegankelijk via klaphekken, zijn de terpen toegankelijk voor recreanten.

Terp 't Munnikenhof (locatie voormalig klooster) langs de Maaskade.

Rondom de terp is een sloot gegraven, bij hoog water kan deze vol water stromen. Voor recreanten is de terp toegankelijk via gronddammen.

Op de terp is een verhoging van betonnen banden aangebracht, onderverdeeld in 4 vakken. De verhoging geeft de (waarschijnlijke) locatie weer van het voormalig klooster wat hier vroeger heeft gestaan. De 4 vakken geven symbolisch het ontginnen van de waarden door de kloosterlingen weer. In de vier vakken zijn verschillende soorten grond aangebracht, zodat zich hier verschillende soorten groen kunnen ontwikkelen. Naast de verschillende grondsoorten zijn er verschillende bomen geplant; in ieder vak een boom.

Kasteelterp (voormalig Kasteel Munnikenland) ter hoogte van de Munnikenlandse Waalkade.

Ook rondom deze terp is een sloot gegraven die vol kan stromen bij hoger water. Tevens is deze terp toegankelijk gemaakt voor recreanten via gronddammen.

De contouren van voormalig Kasteel Munnikenland zijn zichtbaar gemaakt middels het aanbrengen van betonnen banden, deels bestraat en deels ingezaaid met gras. Op de terp zijn een groep bomen geplant die de vroegere boomgaard op de Kasteelterp weergeeft.

Terp 't Rechthuis (voormalig Rechthuis) op de terp van voormalige bewonersplaats van de familie Duijzer. De oorspronkelijke terp wordt uiteindelijk hersteld naar de situatie zoals die bestond voor de bedijking in 1970.

De locatie van het Rechthuis is weergegeven met betonnen banden. Binnen de betonnen banden zijn de rechtsstoel en banken geplaatst voor een werkelijke voorstelling van de situatie van destijds.

Naast het Rechthuis vindt u de restanten van de voormalig bewonersplaats, welke in de loop van de tijd verder zal vervallen en overwoekeren. De reden achter het achterblijven van deze 'ruïne' is het bewustzijn van de maatregelen die genomen moesten worden om de waterveiligheid te kunnen garanderen.

Terp Van der Zalm voormalig bewonersplaats van de familie Van der Zalm.

De restanten van deze voormalige bewonersplaats zijn achtergebleven en zal verder vervallen en overwoekeren. Hiermee

blijft zichtbaar in het gebied welke acties er genomen moesten worden om de rivier de ruimte te kunnen geven welke benodigd is voor het behoud van een waterveilig achterliggend gebied.

Parkeerterreinen

Wakkere Dijk

Ter hoogte van de Wakkere Dijk – Maaskade is binnendijs een nieuw parkeerterrein aangelegd. Deze parkeerplaats is een zogenaamde TOP-parkeerplaats, wat Toeristisch Overstap Punt betekent. Hier kunt u de auto parkeren en per fiets of te voet het gebied verder verkennen. Rondom de parkeerplaats zijn tientallen bomen geplaatst, waardoor de parkeerplaats opgaat in de natuur.

Slot Loevestein

De oude parkeerplaats van Slot Loevestein is geheel vernieuwd. Het terrein is vergroot en op zo'n manier ingericht, dat er meer parkeerplaatsen zijn, er ruimte is voor touringcars om zowel te parkeren als te kunnen draaien en er zijn camperplaatsen aangelegd. Rondom de parkeerplaats is een wal aangelegd om ervoor te zorgen dat het natuurlijk aanzicht van het omliggende gebied behouden blijft.

Oude waterwerken

In de Brakelse Benedenwaarden zijn 2 oude sluisjes aangetroffen, te weten sluis Sneepkil en uitwateringssluis Brakelse Benedenwaarden. Gelukkig konden beide sluisen behouden blijven en is ervoor gekozen ze beide een nieuwe plaats binnen het gebied te geven. De uitwateringssluis is herplaatst buiten de geulen in de Brakelse Benedenwaarden, ter hoogte van de Munnikenlandse Waalkade-Wakkere Dijk. Sluis Sneepkil heeft een nieuwe locatie gekregen bij parkeerplaats Loevestein. Voor beide sluisen geldt dat het aanvankelijk lijkt alsof ze functioneel zijn, maar dat is alleen de uitstraling; de sluisen hebben geen functie meer.

Bosmanmolen

De Bosmanmolen is een monumentale watermolen die binnen het projectgebied een nieuwe plaats moest verkrijgen. De molen is gerestaureerd en is herplaatst in de Munnikenlandse Kom ter hoogte van de Blinde Steeg. Ook hier is gekozen om de Bosmanmolen functioneel te laten lijken door deze in een sloot te plaatsen. De molen vervult echter geen functie meer.

Munnikenlandse Kom (Rietmoeras)

In de Munnikenlandse Kom is een bijzonder stukje natuurschoon aangelegd. De watergangen zijn nu nog goed zichtbaar en dit geeft een waardevol aanzicht. Na verloop van tijd zal het riet zich verder gaan ontwikkelen en zullen watergangen (deels) dichtgroeien. Het plas-dras gebied wat dan ontstaat zal een schare van nieuwe natuurontwikkeling met zich meebrengen. De Munnikenlandse Kom zal met een hogere waterstand van 2.50m +NAP (stand bij Vuren) volstromen met water vanuit rivier de Waal, na de geulen is de Kom het volgende gebied waar wateropslag plaatsvindt en de rivier 'de ruimte' geeft.

Het riet in de Munnikenlandse Kom aan de zijde van de Waal (noordelijk van de Schouwendijk) is riet wat afkomstig is uit het omliggende gebied. De plaggen zijn o.a. vanuit sloten verplaatst naar de Kom. Het riet in de Munnikenlandse Kom aan de zuidelijke kant van de Schouwendijk (Maaszijde) is aangeplant riet. Dit riet is tijdelijk omheind om zich te wapenen tegen ganzen. Gansen zijn, zo is gebleken, gek op jong riet en zij vreten dit (als ze de kans krijgen) tot en met de wortel op.

Ter info: in 2015 hebben wij op deze locatie loten riet aangebracht, verspreid met een mestspreader. Deze loten riet ontwikkelden zich prima en nieuwe scheuten riet schoten omhoog. Totdat een troep ganzen deze rietscheuten ontdekten en binnen een weekend was al het riet tot en met de wortel opgevreten. Zodra het aangeplante riet zich voldoende ontwikkeld heeft zal de omheining weggehaald worden.

Slot Loevestein

Het slot is van grote cultuurhistorische waarde voor het gebied Munnikenland, duizenden bezoekers weten Slot Loevestein dan ook jaarlijks te vinden. De nieuwe toegangsweg over de Maaskade is een structurele verbetering voor Slot Loevestein en daarnaast natuurlijk de uitbreiding van de parkeerplaats.

Naast deze verbeteringen voor bezoekers is er ook een verbetering aangebracht die een absolute meerwaarde heeft voor het Slot; de Voorgracht is weer in ere hersteld. De Voorgracht is de gracht vóór de slotgracht die vroeger diende als extra

bescherming tegen (mogelijke) vijanden. Door de tijd was deze gracht volledig dichtgegroeid en niet meer zichtbaar. Door de Voorgracht te ontgraven is een stukje historie weer teruggebracht. Tijdens de ontgravingswerkzaamheden zijn limietpalen aangetroffen. Deze zijn oostelijk van de Voorgracht zichtbaar weer teruggeplaatst.

Wetering

De Wetering (watergang tussen Munnikenlandse Kom en het in- en uitlaatwerk) is opgeschoond, verbreed en toegankelijk gemaakt voor recreanten. Door ook de begroeiing langs de wetering te snoeien en struinpaden te maaien is een bijzonder mooi wandelgebied ontstaan rondom de wetering en de omliggende plassen.

Dat was het dan...

De rust keert weder in de Brakelse Benedenwaarden en het Munnikenland. Wij zijn vertrokken en geven het gebied over aan de beheerders die dit prachtige gebied gaan onderhouden.

Tot ziens.

Slot Loevestein er omheen de Voorgracht en ernaast het parkeerterrein

Terp Munnikenhof en schuin ervoor de kano aanlegplaats

Contact Combinatie Van Oord - GMB

Heeft u nog vragen, dan kunt u contact met ons opnemen via telefoonnummer 06-25 01 65 41 of via mail info.munnikenland@vanoord.com of anja.denhollander@vanoord.com

Website

Bezoek ook eens onze website van het project Munnikenland: www.munnikenland.jimdo.com